

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

[Ήταν Καϊδρ γνωστή διαπρεπής καλλιτέχνις κ. Θάλεια Φλωρώνη Καραβία είχε τήν εύγενή καλωσύνην, χάριν τοῦ παρόντος πανηγυρικού ἐπὶ τῇ 25ητηριδι τόμου τοῦ « Ήμερολογίου », νὰ εἰκονογραφήσῃ τὸ κάτωθι διήγημα τοῦ ἑγκρίτου καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν συνεργάτου κ. Παύλου Νιοβάνα, ἐν τῶν ὀραιοτέρων ἀληθῆς ἐκ τῆς νησιωτικῆς σειρᾶς, ἢν κατ' ἔτος συνεχίζει καὶ φιλοτεχνεῖ ἐπίτηδες διὰ τὸ ἡμέτερον ἔργον. Ή τόσον ἀρδά καὶ παραστατικὴ γραφὶς τοῦ κ. Νιοβάνα δὲν ἡτο δυνατὸν νὰ εὖρῃ μᾶλλον ἀντάξιον κονδύλι ζωγράφου ἀπὸ τὸ τῆς ἐμπνευσμένης καλλιτέχνιδος, ήτις τόσον βαθέως αἰσθάνεται καὶ ξῆ τὴν Ἑλληνικὴν Φύσιν καὶ Ζωήν, τὴν δποίαν καὶ ἀποδίδει πάντοτε πιστήν καὶ ὀραίαν εἰς τοὺς ξηλευτούς της πίνακας.]

ΤΑ ΣΚΥΛΙΑ

• • •

— Νά τονε! Μὲ τὰ σκυλιὰ πάλε θὰ τὰ βάλῃ! Νὰ τὸ ἴδης... Εἶπε ὁ καπετάν Γιάννης ὁ Μελαχροινός, δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλο κατὰ τὸ μῶλο καὶ ρουφῶντας τὸ ναργιλέ του. Ὁ Μιχαληὸς ὁ Μπακράτσας κούνησε τὸ κεφάλι του.

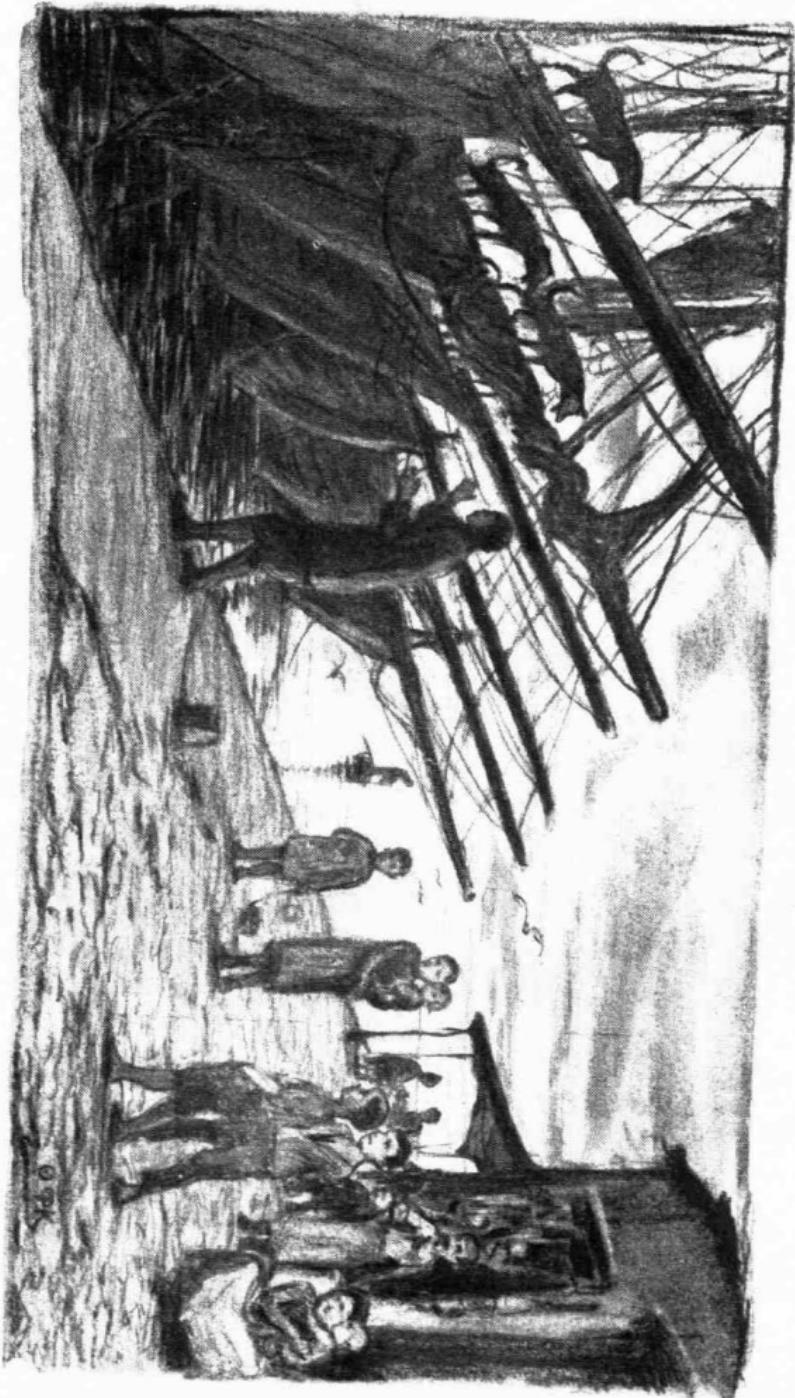
— Τρομάρα νὰ τούρθῃ! Εἶναι καὶ κουνιάδος μου. Δὲν τὸν ἔπαιρονε καλλίτερα ὁ θεός νὰ ἡσυχάσῃ! εἶπε σιγαλὰ μέσα στὰ δόντια του.

Κάτω στὸ μῶλο, μέσα στὸ σούρουπο — εἶχε πάρει πιὰ νὰ βραδύασῃ — φάνηκε ὁ Ἀγγελῆς, μὲ τὸ μακρύ του καπότο, τὸν κοῦκο κατεβασμένον ὃς τὰ μάτια, δρασκελίζοντας παράξενα τὸ ἵσωμα, σὰ νὰ πηδοῦσε λιθάρια.

— Ἀκου νάκούσης τώρα, εἶπε πάλι ὁ Γιάννης ὁ Μελαχροινός. « Οπου νάνε θάρχισῃ ἡ παράσταση. Δὲν ἀπολείπει καθεμέρα.

— « Αμ! τί νάκούσω, καπετάν Γιάννη μου! τούκαμε ὁ Μιχαληὸς ὁ Μπακράτσας, παίρνοντας τὴν ἀνάσα του, σὰ νὰ χασμουριώτανε καὶ σὰ νάναστέναζε μαζί. Τί νάκούσω, καπετάν Γιάννη

— «Δέ σας τώρα, μωρέ, γίλιες φορές;... Γιατί δὲ μ' ἀφήνετε ἡσυχό;... Γιατί δὲ λουφάζετε;
Τέ σας νουάζει, μωρέ, έσας γιὰ τις ξένες ξννουες;... »Ε;

ε Ζαρωμένος στήν πλώρη, άγγαντευ τὸ πέλμαγο . . . .

μου ; Μιὰ καὶ δυὸ τάχω ἀκουσμένα ; Κάλλιο νὰ τὸν ἔπαιρονε
ὅ θεός, σοῦ τῶπα, νὰ ἡσύχαζε κι' αὐτός, κ' οἱ γονέοι του, κ' οἱ
ξένοι ἀνθρώποι.

Απάνω στὴν κουβέντα γάβ - γάβ, λυσσάξανε τὰ σκυλιὰ στὶς
πρίμες τῶν καϊκιῶν. Δυὸ καϊκια ἥτανε δεμένα στὸ μῶλο. Γάβ -
γάβ κι' ἀπὸ τὰ δύο, πότε τῶνα σκυλί, πότε τὸ ἄλλο. Τρώγανε τὰ
λυσσακά τους νὰ χυμήξουν ὅξω ἀπ' τὸ καϊκι, φοκανίζανε τὸ
παραπέτο μὲ τὰ δόντια τους, ὅσο βλέπανε τὸν Ἀγγελῆ μπροστά
τους. Ἐκεῖνος εἶχε σταματήσει ἀπάνω στὸ μῶλο καὶ τὰ φοβέ-
ριζε μὲ τὰ χέρια του, μὲ τὸ κεφάλι, μὲ τὰ πόδια, μ' ὅλο του τὸ
κορμί. Σηκώθηκε ὁ κόσμος στὸ πόδι. Ἀπ' τὸν καφενὲ πετάχτη-
καν ὅλοι οἱ χαζοί καὶ κάνανε γοῦστο. Τὰ παραθύρια τῆς ἀκρο-
γιαλιᾶς γεμίσανε γυναικες καὶ κοριτσόπουλα. Τὰ παιδιά τρέχανε
μὲ σάλτους καὶ φωνές στὸ μῶλο κ' ἔσπρωχνε τὸ ἔνα τὸ ἄλλο νὰ
ζυγώσουνε, μὰ δὲν κοτούσανε ἀπ' τὸ φόβο τους.

— "Ακου νάκουσῃς, εἴπε πάλι ὁ Γιάννης ὁ Μελαχροινός, ρου-
φώντας τὸν ναργιλέ του. Ἐδῶ σὲ θέλω νὰ ίδῃς τ' εἶναι τὸ μωαλὸ
τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτός, μάτια μου, ἔμαθε καὶ τῇ γλῶσσα τῶν σκυ-
λιῶν. Γάβ - γάβ ! Καταλαβαίνεις τοῦ λόγου σου τί λένε ; Ἐκεῖ-
νος ὅμως τὸ καταλαβαίνει καὶ τοὺς μιλάει καὶ τοὺς ἀποκρένεται.
Αὐτὸ θὰ πῇ νὰ χάσῃς τὸ νοικοκύρη . . .

***

"Ο Ἀγγελῆς ἔβαλε ἔξαφνα τὶς φωνές. Φωνὴ τὰ σκυλιά, φωνὴ
κι' αὐτός. Λὲς καὶ λογομαχούσανε ἐκατὸ νοματέοι. Κάπου - κάπου
τὰ σκυλιὰ σωπαίνανε βραχνιασμένα, σὰ νὰ θέλανε νάκουσουν τί
τοὺς ἔλεγε καὶ πάλι ξαναχρίζανε σὰν νὰ τοῦ δίνανε ἀπόκρισι,
σὰν νὰ τὸν βρίζανε, σὰν νὰ τὸν φοβέριζαν, σὰν νὰ τὸν κοδοϊ-
δεύανε. Χαλοῦσε ὁ κόσμος κι' ὁ Ἀγγελῆς τὸ χαβᾶ του.

— Δὲ σᾶς τῶπα, μωρέ, χίλιες φορές ; Γιατί δὲ μ' ἀφίνετε
ἥσυχο ; Γιατί δὲ λουφάζετε ; Τί σᾶς νοιάζει, μωρέ, ἐσᾶς γιὰ τὶς
ξένες ἔννοιες ; Κουμάντο θὰ σᾶς βάλω στὸ κεφάλι μου ; "Ε ;
Τὰ σκυλιὰ λυσσάγανε ἀπ' τὶς κουπαστές. Γάβ, γάβ ! Γρρ . . .
γρρ . . . Τρώγανε τὸ ξύλο μὲ τὰ δόντια τους, ἀπὸ τὴ μάνητα.

— "Έγώ, μωρέ φοβήθηκα ; "Έγώ φοβήθηκα τὴ φουρτούνα ;
Απάνω στ' ἄλμπουρο δὲν μὲ εἰδατε, μωρέ ; Δὲν ἀνοίξατε τὰ
στραβά σας νὰ μὲ ίδητε ; Τί σκουύζετε τὸ λοιπὸν σὰ λυσσασμένα ;
Πρῶτος καὶ καλλίτερος δὲν ἴμουνα μαθές στὴν κουβέρτα, στὸ
τιμόνι, στὶς σταύρωσες ἀπάνω ; "Έγώ φοβήθηκα ; Πέντε φορές
δὲ χύμηξε τὸ κῦμα τὸ ζωντανὸ νὰ μὲ συνεπάρῃ ἀπ' τὴ κουβέρτα
καὶ πάλαιψα σὰν παλληκάρι ; Τί σκουύζετε τὸ λοιπόν ; Ποιός σᾶς
ἔβαλε καὶ σκούζετε ;

Σταμάτησε λιγάκι βραχνιασμένος. Τὰ σκυλιὰ οὐρλιάζανε ἀπ' τὶς
κουπαστές καὶ τοῦ δείχνανε τὰ δόντια τους ἀγρια καὶ κοδοϊδευ-
τικά. Ο Ἀγγελῆς ἔσκυψε καὶ πῆρε ἔνα λιθάρι.

— Φοβιτσιάρης, ε՛; 'Εγώ φοβιτσιάρης; Νὰ σου δεῖξω ἐσένα, κουτσονούρη, ποιόνε λές φοβιτσιάρη!

Καὶ πέταξε τὴν πέτρα κατὰ τὸ καίπε. Τὰ σκυλιά λυσσάξανε, τὰ πλεμόνια τους βράζανε σὰν τὸ νερὸ ποὺ κοχλακάει στὴ φωτιά κ' οἱ στριγγιλές τους δὲν εἴχανε τελειωμό. 'Ο Μιχαληὸς ὁ Μπακράτσας, ὁ γαμπρός του, κατέβηκε κάτω στὸ μῶλο νὰ τονέ συμμαζέψῃ. Τονέ ζύγωσε καὶ τὸν ἄδραξε ἀπ' τὸ μανίκι.

— Δέ μαζεύεσαι, βρὲ ἀχμάκη; "Έγινες μασκαρᾶς τῶν σκυλῶν, ἀλήθεια κι' ἀπ' ἀλήθεια, ποὺ λέει ὁ λόγος. Σῦρε νὰ κοιμηθῆς. Σῦρε στὸ σπίτι! Φτάνει πιά. Βαρέθηκε ὁ κόσμος νὰ σ' ἀκούνῃ ...

Καὶ τὸν ἔσυρε κατὰ τὸν καφενέ. 'Ο Ἀγγελῆς σήκωσε τὰ μάτια του παραπονεμένα καὶ κύτταξε τὸν γαμπρό του.

— 'Εγώ νὰ συμμαζευτῶ; Τί σᾶς ἔφταιξα μαθές; Σὰ μὲ βρίζουνε τί νὰ κάνω; Φοβιτσιάρης, λέει, κι' ἄφισα τὸ καράβι καὶ βγῆκα στὴ στεριά καὶ σεργιανῶ στὰ καλυτερίμια καὶ τρώω χαράμι τὸ φυσιά ... Κάθε μέρα τὰ ἴδια μοῦ λένε τὰ κοπρόσκυλα. Δὲν εἶναι πιὰ ζωὴ ἐτούτη, Μιχαληὸς μου.

— "Ελα, σῦρε στὸ σπίτι κι' ἄφισε τίς παλαβομάρες, νὰ μὴ σ' ἀναγελάῃ ὁ κόσμος. "Ελα, τὸ καλὸ ποὺ σου θέλω.

'Ο Μιχαληὸς τὸν ἔσεργε ἀπ' τὸ μανίκι. 'Εκεῖνος ἀντιστεκότανε.

— Νὰ συμμαζέψουν τὰ σκυλιά τους ὁ κόσμος, γιατὶ θὰ γίνη μεγάλο κακό. Αὐτὸ σου λέω μονάχα! εἰπε σκουπίζοντας τὰ μάτια του ἀπ' τὸ κακό του.

'Ο Μιχαληὸς σὰν εἶδε κι' ἀπόειδε πῶς δὲν τὸν ἔκανε ζάφτι, τὸν πῆρε μὲ τὸ καλό.

— "Εννοια σου! Αὔριο θὰ πῶ τῶν καπετανέων νὰ τὰ συμμαζέψουν. "Αὕτε νὰ ήσυχάσῃς τώρα.

'Ο Ἀγγελῆς δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια!

— Και τῶν καπετανέων καὶ τῶν ἀλλωνῶν. "Ολα τὰ σκυλιά. Κι' ἐδῶ κι' ἀπάνω στοὺς μαχαλάδες. Καὶ τὰ μαντρόσκυλα καὶ τὰ μικρὰ τὰ κατσαρομάλλικα, τὰ στριγγιλικα καὶ τὰ κουτάβια. "Ολα νὰ τὰ συμμαζέψουνε. Νὰ μὴ μὲ βρίζουνε σὰν πηγαίνω τὸ δρόμο μου. Δὲν κοτάω νὰ περάσω ἀπὸ γειτονιά. Τσούπ! καὶ ξεπροβάλλοντας ἀπ' τίς πόρτες κι' ἀπ' τὰ παραθύρια. "Ο φοβιτσιάρης, ὁ φοβιτσιάρης! "Έγώ εἴμαι φοβιτσιάρης, Μιχαληὸς; Δὲν μὲ ξέρεις τοὺς λόγου σου; Στὸ μπρίκι σου δὲ μὲ ταξίδεψες; Σὰν ἔφυγα καὶ σ' ἄφισα καὶ βγῆκα στὴ στεριά — ἐσὺ τὸ ξέρεις τὸ γιατί — ἀς δῆψεται ποὺ μὲ κατάντησε.

Καὶ τὸν πῆρανε τὰ κλάματα. 'Ο Μιχαληὸς τονέ λυπήθηκε καὶ τὸν πῆρε μὲ τὸ καλὸ στὸ σπίτι. 'Αποτίσω τὰ σκυλιά οὐρλιάζανε ἀκόμα, τὸν κυνηγούσανε μὲ τίς φωνές τους, ώς ποὺ χάθηκε ἀπ' τὰ μάτια τους.

**

"Ο Μιχαληὸς ὁ Μπακράτσας ξαναγύρισε στὸν καφενέ.

— Κακός μπελλάς! εἰπε ξαναπαίρνοντας τὸ σκαμνί του δίπλα

στὸν καπετάν Γιάννη τὸν Μελαχροινό. Κακός μπελλᾶς. Ἀπὸ τότε ποὺ τούστρηψε — πέντε χρόνια πᾶντα τώρα — πὲς πὼς ἔχουνε λείψανο μὲς στὸ οπίτι του. Καθημερινὸν λείφανο.

— Δὲ σ' ἀρώτησα ποτὲς ἀλήθεια! εἶπε ὁ καπετάν Γιάννης, πὼς τοῦ πρωτοφάνηκε μαθὲς αὐτὸ τὸ βάσανο; Συγγενάδι σου

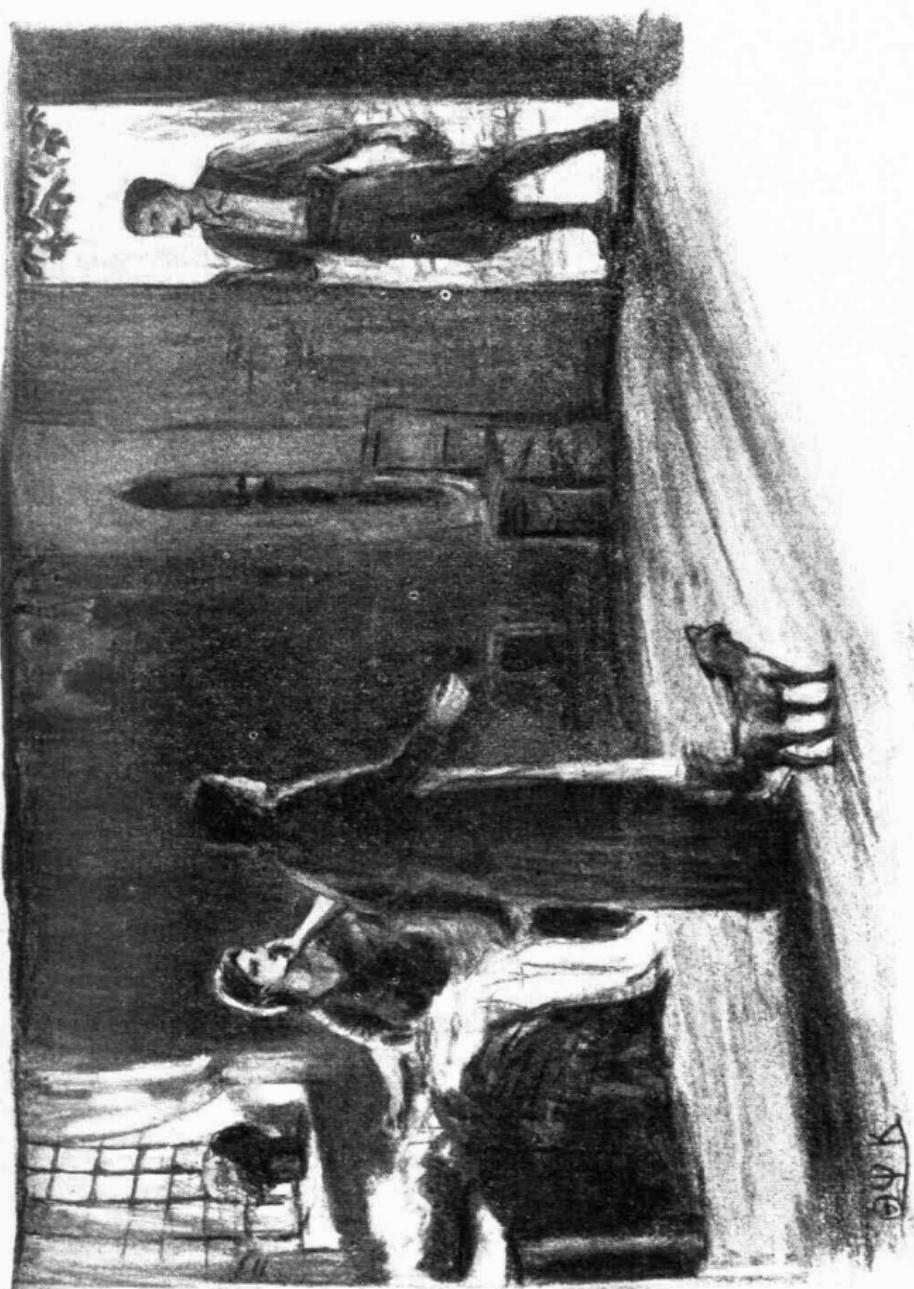
ΟΡ. Ι.

“Η παπαδοπούλα, τὸ Μυγδαλιώ . . .”

εἶναι καὶ στὴ δούλεψή σου τὸν είχες. Πῶς τοῦ κατέβηκε μαθὲς ἐτούτη ἡ πετριά;

— Βλαστήμα τα! Τί νὰ τὰ λέμε; εἶπε κουνῶντας τὸ κεφάλι του ὁ Μιχαληός. Πῶς νὰ τὸ πῶ καὶ γὼ δὲν ξέρω. Σὰ μ' ἔρωτᾶς, ἐμένα δὲ μοῦ βγαίνει ἀπ' τὸ κεφάλι πὼς τὸ μεράκι του τὸν ἔφαγε.

... Οι γυναῖκες κερδώσανε . . . Σάν τὸν εἶδαν, ξαφνιστήκανε . . .

Ἡ ἀγάπη νὰ ποῦμε. "Ακουσες νὰ τρελαθῇ ἄνθρωπος ἀπὸ ἀγάπη; "Ακουστὰ τόχα κ' ἔγῳ στὰ παραμύθια. "Ολοὶ οἱ ἄνθρωποι, βλέπεις, ἔνα πρᾶμα δὲν εἶναι." Άλλος γεννιέται ἔτσι κι' ἄλλος γεννιέται ἄλλοιῶς. Μὲ τὸ ζώδιο του καθένας. "Ενας μερακλῆς καὶ βερεμιάρης, κι' ἄλλος γλεντζές καὶ καρφί δὲν τοῦ καίγεται..."

— Σωστά τὰ λές! εἶπε ὁ καπετάν Γιάννης ξερά - ξερά, σκυμένος ἀπάνω στὸ μαρκοῦτσι του.

— "Ετσι τὰ κόβει τὸ ξερό μου. "Αν εἶναι κι' ἄλλοιῶς συμπάθα με. Τὸν εἴχα πάρει, ποὺ λές, μὲ τὸ μπρίκι μου. Πήγαμε νὰ φορτώσουμε πυρῆνα στὸ Βῶλο. Καλὸς γεμιτζῆς δ' Ἀγγελῆς καὶ γερὸ παλληκάρι. Σὲ κεῖνο τὸ ταξίδι ὡστόσο ἔγινε ἄλλος ἄνθρωπος. Ἡ δουλειά του δουλειά, δὲν σοῦ λέω! Μὰ οὔτε νὰ φάῃ, οὔτε νὰ πιῇ, οὔτε νὰ κοιμηθῇ μαθές. Ζαρωμένος στὴν πλώρη, κοντὰ στὸ τσιμποῦκι, ἀγνάντευε τὸ πέλαγο σὰ χαζός. Σὲ δέκα μέρες μέσα κιτρίνισε καὶ μαράθηκε κ' ἔγινε σὰν τὸ θειαφοκέρι. « Βρέ καλέ μου, βρέ κακέ μου, τί ἔπαθες; » Τίποτα αὐτός. Τσιμουδιά! Τὸ χαρᾶ του. Τὸν πόναγε ἡ ψυχή μου. Κάναμε καὶ κακὸ ταξίδι, Γεννάρης μῆνας ποδίσαμε καὶ στὴ Σκύρο· μᾶς ικλείσανε οἱ καιροί, μήν τὰ ωτᾶς. Τέτοια γρουσουζιὰ δὲν τὴν ματάχα ἰδεῖ. Σὰ φτάσαμε μὲ τὸ καλὸ στὸ Βῶλο, ἔνα πρωῒ τόνε χάνω. Ἀγγελῆς ἐδῶ, Ἀγγελῆς ἔκει. Τίποτα. Δυὸ μέρες τόνε γυρεύαμε. Πήγε κι' ὁ νοῦς μου σὲ κακό, μήν τονε σκοτώσανε μαθές, μὴ σκοτώθηκε μοναχός του. "Ο λοστρόμος μὲ λυπήθηκε. « Νὰ ἴδης, μοῦ λέει, καπετάνιο, πὼς μᾶς τῶστρηψε δ' Ἀγγελῆς. Εἶναι γυρισμένος στὴν πατοίδα μὲ τὸ βαπόρι ». Δὲν ἔβαιλα προσοχὴ στὰ λόγια του. Γιατί μαθές νὰ γυρίσῃ στὴν πατοίδα; Μήπως τὸν κακοπήραιμε; μήπως τοῦ κακομιλησε κανένας; Ἐμεῖς τὸν εἴχαμε μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρεῖς.

» "Ο λοστρόμος ὄμως τὸ χαρᾶ του. « "Ακου με ποὺ σοῦ μιλάω, καπετάνιο, μοῦ λέει. Τὸ παιδί εἶναι βαρεμένο ἀπὸ ἀγάπη. Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ σαλπάραιμε, τὰ μάτια του δὲν ξεκολλήσανε ἀπ' τὸ νησί. Καὶ σὰν ἀφίσαμε τὸ νησὶ πίσω μας πάλε μὲ τὴ μπούσουλα τὰ μάτια του ἔκει γυρνούσαν μέσ' στὸ πέλαγο. Κάτι ξέρω ποὺ σοῦ μιλάω. Τὸ ξέρεις τὸ μικρὸ σπιτάκι ἀπάνω στὴν Ἀνάληψι, μὲ τὴν κληματαριάν ἀπόξω. Ἐκεῖ ταξίδευε ἡ καρδούλα του ». "Εκανα τὸ σταυρό μου. « Βρέ τοῦ πατᾶ τὴν κόρη; » τοῦ κάνω. « Σωστά, μοῦ λέει. Τὴν παπαδοπούλα τὴν μικρή, τὸ Μυγδαλιώ, μὲ τὶς μαρουνὲς κοτσίδες. Καὶ σὰ θὲς νὰ μάθης καὶ περσότερα, οἱ κακές γλῶσσες λένε, πὼς ἀπαντηθήκανε κρυφὰ μὲ τὴ κοπέλλα, πολλές φορὲς μέσα στὶς κουμιαριὲς καὶ πὼς καὶ λόγο ἔδωκε μαθές τὴς παπαδιᾶς γιὰ νὰ τὴν πάρῃ ». "Εκανα πάλι τὸ σταυρό μου. « Μὲ γειά του, μὲ χαρά του, λέω. Μὰ ποιός τὸν κυνηγοῦσε καὶ τόσο βιάστηκε; Μὲ τὸ καλὸ θά γυρίζαμε μιὰ μέρα ». « Λογαριάζεις, μοῦ λέει, δὲν λοστρόμος, καλή του ωρα! Λογαριάζεις μὲ τὴν ἀγάπη!... » Λές καὶ ητανε προφήτης. "Οπως τῶπε κ' ἔγινε.

Σὰ γυρίσαμε μὲν ἔνα μῆνα στὴν πατρίδα, μάθαμε τὰ μαντάτα μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σύγμα.

***

Πήρε λίγο ἀνάσα ὁ Μιχαλῆδος ὁ Μπακράτσας, ἔστρηψε κ' ἔνα τσιγάρο καὶ ξανάρχισε, βγάζοντας δυὸ σύννεφα ἀπ' τὰ ρουθούνια του.

— Νὰ μὴ στὰ πολυλογῶ, σὰ γύρισε στὴν πατρίδα μὲ τὸ βαπόρι, μιὰ καὶ δυὸ στοῦ παπᾶ. Βρῆκε καὶ τὴν ὥρα πούλειπε ὁ παπᾶς στὸν ἑσπερινό. Ἡ παπαδιά, ὅπως εἴπαμε, ἦταν ἔνα μὲ τὸ κορίτσι καὶ τὸν γουστάριζε μαθὲς γιὰ γαμπρό. Σὰν τὸν εἶδανε ξαφνιστήκανε. «Μὲ τὸ καλὸ, πῶς ἔτσι ξαφνικά;» τοῦ λέει ἡ παπαδιά. Αὐτόνε τονέ πήρανε τὰ κλάματα. «Θὰ τὴν ἀφίσω τὴν θάλασσα, λέει, δὲ βαστάω πιά τὴν ξενητειά». Οἱ γυναικες κερδώσανε. «Βρὲ ἀμάν, βρὲ ζαμάν, τοῦ λέει ἡ παπαδιά, ἐδῶ παλληκάρια καὶ παλληκάρια, ντουνιᾶς δλάκερος, στὴ θάλασσα εἰδεῖς χαῖδι καὶ προκοπή. Κάνανε βιός καὶ ὑπόληψη καὶ πλεούμενα δικά τους καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα, τ' ἀγαθὰ τοῦ θεοῦ γεμίσανε τὸ σπίτι τους. Κι' ὁ παπᾶς μαθὲς στὸν καιρό του καὶ τ' ἀδέρφια μου καὶ τὰ ξαδέρφια μου, ὅλο μας τὸ σῶι καὶ τὸ σῶι τὸ δικό σας γεμιτζῆδες σταθήκανε. Κ' ἐμεῖς μαθές, καὶ γυναικες καὶ μαννάδες κι' ἀδερφάδες τοὺς ἀπαντέχαμε στὴν ξενητειά καὶ μὲ τὸ καλὸ γυρίζανε πάλι καὶ τοῦ κόσμου τὰ καλὰ μᾶς φέρονταν. Ἐσύ πιά θὰ σταθῆς μονάχος καὶ σημαδιακός;» Τοῦτε καὶ τοῦτε ἡ παπαδιά, ὅσα κατέβαζε ἡ γλῶσσα της.

‘Ο Γιάννης ὁ Μελαχροινὸς ἔβαλε τὸ λόγο του.

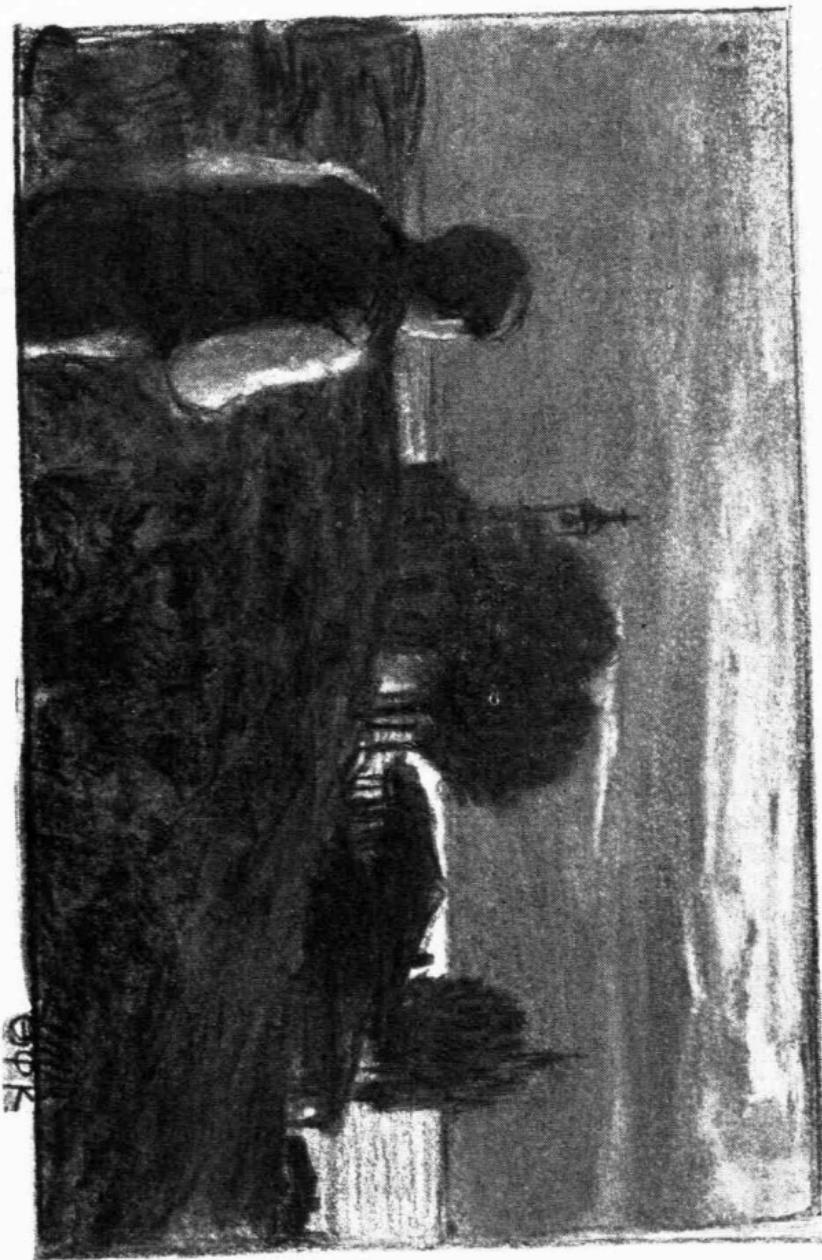
— “Ἐτσι εἶναι οἱ γυναικες, εἶπε. Ἐκεινοὺς ποὺ χαθήκανε δὲν τοὺς λογαριάζουνε. Τὰ καλὰ ποὺ τοὺς φέρονταν, ἀναθυμῶνται μονάχα.

— “Ἄς εἶναι, ξαναεῖπε ὁ Μιχαλῆδος. Αὐτὸς τὸ εἶχει πάρει ἀπό φασι, μωρὲ μάτια μου. «Καὶ τί θὰ κάνης μαθὲς ἐδῶ στὸν τόπο μας;» τοῦ ξαναλέει ἡ παπαδιά. «Ξέρω γ' τί θὰ κάνω; Περιβολάρης θὰ γενῶ νὰ σκαλίζω τὰ χώματα, βοσκός νὰ βόσκω τὰ ζωντανὰ πά στὰ βουνά, πραματευτής νὰ τριγυρνάω στὶς γειτονίες. Φτάνει μου νὰ βλέπω τὴν ἀγάπη μου, τὸ Μυγδαλιὸν νὰ χαίρωνται τὰ μάτια μου, ὡς νὰ πεθάνω». Τὸ κορίτσι κοκκινησσε, ποὺ λέει, μὰ δὲν εἶπε λόγο. Μήτε κ' ἡ παπαδιά. Στραβομουριάσανε κι' οἵ δύο τους. Ἐφυγε καμιὰ φορά νὰ πάῃ νὰ ίδῃ καὶ τοὺς γονιούς του μὰ σὰν ξαναγύρισε τὴν ἄλλη τὴν ήμέρα, τοῦ κλείσανε τὴν πόρτα. Ἀλλὰ περίμενε κι' ἄλλα βρῆκε. Τάκοῦς;

— Κ' ἡ παπαδοπούλα μαθὲς τὸν ἀπαρνήθηκε; ἀρώτησε ὁ Γιάννης ὁ Μελαχροινὸς ξερὰ - ξερά.

— Πρῶτα αὐτή. Παράξενο σοῦ φαίνεται; Γαμπρὸ δὲν ἥθελε μαθὲς πραματευτή, οὕτε βοσκὸ στὸ λόγγο νὰ γυρίζῃ, νὰ τὸν τρώῃ ἡ ψεῖρα καὶ ἡ κόνιδα. Παπαδοπούλα ἦταν, καπετάνισσα

«Νύτερες τραγουδιές στις νοσηματιές Αγάλαψης που προκαλούνται από

νὰ γένῃ λαχταροῦσε . . . Παρακάτω μὴ ρωτᾶς καὶ μὴ γυρεύῃς. Σὰν τοῦ κλείσανε τὴν πόρτα τὰ πεθερικά, τοῦβγαλε κι' ἀβανιές δό κόσμος. "Άλλος πώς φοβήθηκε τὴν θάλασσα, ἄλλος πώς ξερνο- βολοῦσε σὰν τὸ γατί, ἄλλος πώς ἦταν σημειωμένος καὶ μήν τὰ ρωτᾶς. Νύχτες ὅλακερες τριγύριζε στὶς κοιμαριές, γύρω ἀπ' τὴν Ἀνάληψη, σὰν τὸ στοιχεῖο καὶ σὰν τὴν ἄδικη κατάρα, καρτε-

— 'Αφήνω γειά, Μυγδαλιώ ! . . . Πάω νὰ σοῦ φέρω ἀπ' τὴν Πόλη τὰ προικιά,
τ' ασημικά σου ἀπ' τὴν Μαρσίλια ! . . .

ρῶντας τὴν κοπέλλα του. Μυαλὸ εἰν' αὐτό. Δὲ θέλει καὶ πολὺ γιὰ νὰ γυρίσῃ. Σᾶν τοῦ γύρισε, ἄφισε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τάβαλε μὲ τὰ σκυλιά. Πρῶτα - πρῶτα τάβαλε μὲ τὸ σκυλὶ τῆς παπιδιᾶς. "Ελεγε — στοχάσου — πῶς τὸν ἀναγελοῦσε τὸ σκυλὶ καὶ τοῦλεγε τὰ χῆλια δυὸ ἀναιμπαύγματα καὶ πὼς τῶχε βαλμένο τάχα ἡ παπαδιὰ κ' ἡ κόρη τῆς καὶ τῶχαν δασκαλέψῃ, νὰ τοῦ λέγῃ μαθὲς λόγια σημαδιακά. 'Αποκεῖ πῆρε δρόμο. Τάβαλε μ' ὅλα τὰ σκυλιά τῆς γειτονιᾶς, μ' ὅλα τῶν μαχαλάδων τὰ σκυλιά καὶ μὲ τὰ καραβόσκυλα ἀκόμα. Βρίσκεις ἀκόη ; Σᾶν τὸν μυρίστηκαν κ' ἔκεινα τὸν

κυνηγᾶνε καὶ τὸν ἀλυχτοῦν, ὅπου βρεθῆ καὶ — νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε, καπετάν Γιάννη μου — εἶναι νὰ τονέ πλαῖς.

Ο καπετάν Γιάννης ὁ Μελαχροινός, ποῦχε μετρημένα τὰ λόγια του, τύλιξε τὸ μαρκοῦτοι γύρω ἀπὸ τὸν ναργιλὲ καὶ δὲν ἔβγαλε τσιμουδιά. Εἶχε πάντα τὴ γνῶμη τὴ δική του, μὰ δὲν τὴν ἔλεγε, πάρεξ πότε καὶ ποῦ. Σὲ λίγο ἄνοιξε τὸ στόμα του.

— Πάμε νὰ πάρουμε καμπιὰ μπουκιά; "Ωρα εἶναι . . . εἶπε.

Σηκωθήκανε κ' οἵ δυὸς καὶ τραβήξανε τὸν ἀνήφορο.

* * *

Τὸ ἄλλο βράδυ, στὸ ἵδιο τὸ τραπέζι, στὰ ἵδια τὰ σκαμνιὰ κ' οἱ δυό τους. Ο καπετάν Γιάννης εἶχε ξεχάσει νὰ παραγγείλῃ τὸ ναργιλέ του κι' ὁ Μιχαληὸς δὲν εἶχε τὸ τσίπουρο μπροστά του. "Ητανε κ' οἵ δυὸς σὰ ζαλισμένοι. Γύρω τους ἡτανε κι' ἄλλοι μαζεμένοι, περιμένοντας ὅρθιοι νὰ μάθουν τὰ μαντάτα.

— Ο Μιχαληὸς θὰ μᾶς πῆ, εἶπε κάποιος. Τοῦ λόγου του θὰ ξέρῃ . . .

Περιμένανε δῆλοι μὲ ἀνοιχτὰ τὰ στόματα. Ο Μιχαληὸς δὲ μιλοῦσε. Σὲ λίγο ἄνοιξε τὸ στόμα του.

— Τί νὰ σᾶς πῶ κ' ἐγώ! Τὰ ξέρετε καλλίτερά μου. Γιὰ τὴν ὥρα δὲ βρέθηκε ἀκόμα, ἔξὸν ἀπὸ τὴ βάρκα ποὺ τὴν ἔρριξε ἡ θάλασσα ἀπάνω στὸν κάβο. Ποιός ξέρει ποῦ ταξιδεύει; Ταξίδι χωρὶς μπουύσουλα . . .

— Δὲν εἶπε μαθὲς τίποτα στὸ σπίτι του, σὰν ἔφυγε; Δὲν τὸ ἐπήρατε χαμπάρι τὸ τί μελετοῦσε; Κάποιος κάποιος ἀπ' τὴν παρέα.

— Τί νὰ πῆ; ἀποκρίθηκε βαρυεστισμένος ὁ Μιχαληός. Τρελὸς ἄνθρωπος τί νὰ πῆ; . . . Μοναχός μου τὸν ἐπῆγα ψὲς στὸ σπίτι του, ποὺ πάλαι βιβε μὲ τὰ σκυλιὰ τῶν καϊκῶν. Σὰν ἐνύχτωσε, σηκώθηκε στὸ πόδι. Πρότη φορὰ ἡτανε τάχατες ποὺ τῶκανε; Ποιός νὰ τονέ βαστήξῃ τρελὸν ἄνθρωπο; "Εβαλε τὸ σκοῦφο του καὶ λέει τῆς μάννας του: « Αφίνω γειά, μάννα. Στὴ θάλασσα ξαναγυρίζω. Πάλε γεμιτῆς. Παλιά μᾶς τέχνη κόσκινο ». Κ' ἔφυγε γελῶντας. Ποῦ νὰ βάλῃ μὲ τὸ νοῦ της κ' ἡ δυστυχισμένη ἡ μάννα του τὸ τί μελετοῦσε μέσα του . . .

— Νὰ μὴν τονέ πάρῃ πάλε χαμπάρι κανένας σὰν κατέβηκε στὸ γιαλό! εἶπε μέσ' στὰ δόντια του ὁ Γιάννης ὁ Μελαχροινός. Τυχερό του ἡτανε βλέπεις.

Ο Μιχαληὸς πῆρε μιὰ βαθειὰν ἀνάσσα. "Ο, τι καὶ νᾶλεγε, μέσα του τονέ πονοῦσε ἡ καρδιά του.

— Τονέ πῆρε χαμπάρι ἔνας μοῦτσος ἀπὸ τὸ καΐκι. Τί βγαίνει; Παιδὶ πρᾶμα ὁ μοῦτσος, δὲν πῆγε ὁ νοῦς του σὲ κακό. "Υστερα καὶ τοῦ τρελοῦ τὰ καμώματα τρελὰ τὰ λογαριάζει ὁ κόσμος καὶ κανεὶς δὲ βάζει τὴν οὐρά του. Τὸν εἶδε ὁ μοῦτσος. Τὸν εἶχανε ξυπνήσει τὰ σκυλιά. Ανεβαίνει στὴν κουβέρτα καὶ τονέ βλέπει

ποὺ πολεμοῦσε νὰ λύσῃ τὴ βάρκα τοῦ Μανώλη τοῦ Λεϊμονῆ, πούτανε δεμένη στὸ μῶλο. Σὰν ἐπήδησε μέσα κ' ἔλυσε τὸ πανί καὶ πῆρε στὰ χέρια του τὴ σκότα, ἀρχισε τὶς φωνές: «Αφίνω γειά, Μυγδαλιώ. Μὲ τὸ καλὸ νάνταμωθοῦμε πάλι. Πάω νὰ σοῦ φέρω ἀπ' τὴ Πόλη τὰ προικιά, τάσημικά σου ἀπ' τὴ Μαρσίλια.

«Κάτω ἀπ' τὸ μῶλο φύάνανε βραχνὰ τ' ἀλυχτήματα τῶν καραβόσκυλων . . . »

Κι' ἀπὸ τῆς Βενετιᾶς τοὺς χρυσικοὺς πάω νὰ σοῦ φέρω δαχτυλίδι...» Παλαβὰ λόγια!.. Ορθὸς στεκότανε στὴν πρύμη μὲ τὴ σκότα στὰ χέρια. Εἶχε φρεσκάρει. Οἱ στεριές βγάζανε ἀέρα. Λασκάδα τὸ πανί, πρίμα κατάποιμα τὸν ἔβγαλε ὁ ἀέρας κατὰ τὸ πέλαγο. Τί ἀπόγινε; Πές μου νὰ σοῦ πῶ...

Τὸν πήρανε τὰ δάκρυα καὶ τὰ κατάπινε μέσα του.
— «Ωρα νὰ σᾶς ἀφίσω, ξαναεῖπε.» Αφισα καὶ τὶς γυναῖκες μονά-

χες, νάρθω νὰ μάθω κανένα μαντάτο. Κανένας δὲν ξέρει τίποτε.
Οποτε θέλει ή θάλασσα θὰ μᾶς τὸν δώσῃ πίσω . . .

Καληγύχτησε καὶ σηκώθηκε. "Ολοι βουβοι γύρω, καθένας μὲ τὴ γνώμη του. Κάτω ἀπ' τὸ μῶλο φτάνανε βραχγά τ' ἀλυχτήματα τῶν καραβόσκυλων. Λές καὶ περνοῦσε πάλι μπροστά τους, στὴν ὥρα του ἀπάνω, δ' Ἀγγελῆς, στοιχειὸν ἐνὸς στοιχειοῦ. Ο Μιχαλήδος βλαστήμησε ἀπομέσα του :

— Σκασμὸς βρωμόσκυλα! Τύρα — ποὺ νὰ μὴν ἔσωνα — θαρρῶ πὼς καταλαβαίνω κ' ἔγῳ τῇ γλῶσσα σας. Σκασμός!

Φρεατίδα, 26 Φεβρουαρίου 1909

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ο ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ
(ἀληθινὸν παραμύθι)

Μιὰ φορὰ κ' ἔνα καιρό . . .
— Καλησπέρα τσ' ἀφεντιᾶς σας,
θὰ σᾶς πῶ ἔνα παραμύθι,
τὸ κουκιὶ καὶ τὸ ρεβίθι . . . —

«Μιὰ φορὰ κ' ἔνα καιρὸ
κᾶποια νέα τοῦ συρμοῦ
γέρο ἀγάπησε νὰ πάρῃ,
πούχε γρόσια στὸ πουγγί,
πούχε πλούτια στὸ κελλάρι:
κι' δῆλοι ἀπόμειναν χαζοῖ:
— μπρέ! χαρά σ' το τὸ ζευγάρι,
φτοῦ! νὰ μὴν ἀδασκαθῇ! . .
Δίνουν τοῦ παπᾶ φλωριὰ
τὸ μυστήριο νὰ εὐλογήσῃ,
δίνουν καὶ τοῦ βιολιτοσῆ
νάρθη νὰ τοὺς τραγουδήσῃ.
Λένε καὶ στὸν Ἐρωτα
νάρθη νὰ παρασταθῇ
νὰ γενῇ παράνυμφος
καλεστός στὰ στέφανά τους,
νὰ γιορτάσῃ τὴν χαρὰ τους.